

lui cu foaia matricolă a liceului german unde Botto apare, într-adevăr înscris în toamna anului 1894 ca „Botto Johann ev. A. B., născut în localitatea Kraszko la 12 iulie 1876“, cu mențiunea: „Retras la 5 noiembrie 1894“¹.

Ilie Hociotă evocă în amintirile sale și alte împrejurări în legătură cu viața lui Jan Botto la Sibiu și Brașov:

„L-am cunoscut în anul 1893 la Sibiu, când s-a înscris la gimnaziul evanghelic luteran în clasa a VI-a. Ne-am împrietenit ușor și am șezut în aceeași bancă. Fiindcă era modest și sirguincios profesorii și colegii îl simpatizau. Un an mai târziu a studiat tot aici și fostul bărbat de stat din Cehoslovacia Milan Hodža. Janco Botto era... foarte manierat și prezentabil. La sfârșitul anului școlar, pe care îl sfârșise cu bine, ne-am despărțit unul de altul cu dorința de a ne vedea în septima, unde eram studenți de clasă superioară... Se începe anul școlar în septembrie și Janco Botto nu mai venise la Sibiu, ci se înscrisese la gimnaziul evanghelic luteran din Brașov. După o săptămână mă înscriu și eu la Brașov, însă la gimnaziul românesc, în septima... După câteva zile, întâlnesc pe amicul J. Botto, care mergea la școală cu cărțile subțioară și cu chipiu înalt albastru. Ne-am bucurat mult unul de altul, că ne vedem iarăși laolaltă... 'Iancule, dragă, mută-te la gimnaziul românesc, îi zic eu' — 'Dară eu nu știu românește și de aceea nu mă va putea primi' — 'Limba românească nu e grea de învățat, tu știi latina, este asemănătoare. Pe dl. director Virgil Onițiu îl voi ruga eu să te primească' — 'Bine roagă-l pe dl. director Mai întâi vreau să întreb acasă dacă mi se permite mutarea'. Nu trecură multe zile și eu îi duc vestea că dl. director V. Onițiu îl va înscrie în septima bucuros, numai să vie. J. Botto primi de acasă aprobarea și așa merse voios la înscriere. Se înțelege că ne așezarăm în aceeași bancă. La sfârșitul orelor îi spuneam pe nemțește lui Iancu lecțiile ce ne-au predat profesorii. Deoarece știa ungurește și nemțește bine, nu avea mult de studiat din literatura acestor limbi și se străduia mai mult la română. Lucrările scripturistice le făcea bine, numai cu ortografia mergea

să încerce să găsească pe colegii săi de altădată, printre care era și Ilie Hociotă. Scrisorile lui Rudo Brtân ne-au fost comunicate, de asemenea, de doamna Hociotă. Redăm textul scrisorii lui I. Krasko:

Dragă prietene,

M-am bucurat foarte mult de scrisoarea ta, care mi-a adus aminte de timpurile frumoase ale tinereții noastre. Mare bucurie mi-a pricinuit vestea despre prietena noastră fosta Sofia Stănescu — aș dori să-i scriu și eu câteva rânduri. Te-aș ruga prin urmare foarte mult să-mi scrii adresa Sofiei. Îmi aduc adeseori aminte de clipele neuitate petrecute în apropierea Sofiei.

Sînt bolnav — de boala și supărările vîrstei. Despre activitatea mea literară sînt convins că d-rul Brtân te-a informat mai pe larg. De sigur că Ti-a și spus că cu ocazia împlinirii de 80 de ani s-au publicat și traducerea mea din Eminescu în limba slovacă și într-o ediție bibliofilă.

În scrisoarea Ta ceri informații despre Ivan Kováč — prietenul acesta al nostru de pe vremuri din păcate a decedat de mult.

Îți mulțumesc foarte mult pentru fotografia ta, care mi-e foarte dragă. Arăți foarte bine. În schimb alătur fotografia mea și ilustrată cu fotografia satului, care a primit numele meu.

Aștept cu mare nerăbdare răspunsul și în ceea ce privește adresa Sofiei, te sîrut cu mult drag.

Bratislava, 21.I.1958

Al tău,

Janko Botto

PS. Te rog să-mi răspunzi pe adresa mea din Piešťany, strada Nálepková 2079, deoarece peste scurt timp voi pleca din Bratislava.

La referirea lui Krasko despre Sofia Stănescu, Ilie Hociotă îi răspunde: „M-am bucurat mult de scrisoarea ta. Mă iartă de întîrziere cu răspunsul, fiindcă m-am interesat de Sofia, însă cu părere de rău n-am putut afla nimica despre ea. Nu știu de mai trăiește, ori s-a mutat în cetele fericiților. Dacă mai târziu vei afla ceva despre ea, cu plăcere îți voi comunica“.

Această scrisoarea a sosit la Piešťany după moartea poetului.

¹ Arhivele Statului — Brașov.